

DN's høringssvar til Københavns kommunes kommuneplanstrategi

København skal de kommende år løse to store udfordringer.

Den ene er at skabe en byudvikling der samlet er rettet mod tre kvaliteter:

Natur, Klima og Velvære

og samlet, så udvikling af den ene kvalitet ikke kører hen over en af de andre. Vi skal løse klimaudfordringerne og samtidig skabe en by med rammer for velvære. Vi skal skabe velvære og samtidige give plads til natur og løsninger for klimaet.

Den anden er at skabe en balance i de funktioner byen skal have og skabe det i en by, der nærmer sig **en by, der er udbygget**.

Vi vil i dette høringssvar koncentrere os om natur og velvære, idet det primært er de kvaliteter DN arbejder med.

Hovedpunkter til inddragelse i kommuneplanstrategien

DN har følgende hovedpunkter som vi mener bør indgå i strategien for kommuneplanen:

- København er ved at være en udbygget by. Der er derfor brug for at vi nøje prioriterer brug af den ledige plads.
- Arbejdspladser genererer behov for boliger, mindre udbygning med kontorarbejdspladser bør derfor være en del af strategi for at mindske presset på boligmarkedet.
- I sidste to-tre årtiers udbygning af København er udbygningen med grønne arealer til natur, rekreation og idræt ikke fulgt med. Plads til de grønne arealer skal prioriteres højt.
- Nødvendige byfunktioner skal prioriteres før boliger og arbejdspladser.
- Byudviklingen skal tilpasses det forventede lavere behov for boliger og dermed give mere plads til andre funktioner.
- Kommunen bør bruge kommuneplan og lokalplan til aktivt at sikre kvaliteter i byudviklingen og ikke lade byudviklingen ligge under for investorers styring gennem projekter, hvor det at tjene penge er en hovedinteresse.

- By&Havns gæld bør lettes, så By&Havn kan fungere som et alment selskab, hvor hovedopgaven er at udvikle by, der har almene kvaliteter og hvor selskabet ikke skal være styret af krav om høj indtjening.
- Lynetteholmen og den samlede Østhavn bør ikke etableres. Arealerne bør stedet bruges til en grøn korridor. Klimasikringen kan klares med enklere midler.
- Kommunen bør søge regionale løsninger, og i det i høj grad tage udgangspunkt i Fingerplanen.
- Byen skal formes i menneskevenlige dimensioner, så mennesker kan trives.
- Der er brug for plads til biodiversitet og byens borger har brug for plads til grønne områder.
- Kommuneplanen/lokalplaner og i høj grad fredninger skal sikre grønne områder, bl.a. kirkegårde og større grønne områder.
- I de resterende større byudviklingsområder skal en markant del og i nogle tilfælde hele arealet reserveres til grønt område (natur, rekreation og idræt).
- Målet for hele byen bør være markant større grønne områder end 2 ha for beboere indenfor 500 m.
- Mindre grønne områder i tætbyen skal udformes til flersidig anvendelse.
- Grønne områder må ikke nedlægges.
- De ved lov affredede arealer på Lærkesletten på Amager Fælled og Stejlepladsen i Fiskerhavnen bør genfredes.
- Grønne forbindelser skal prioriteres højt.
- Hvor muligt skal gaderum gøres til grønne rum.
- Rørlagte vandløb skal åbne og allerede åbne vandløb skal forbedres.
- Gamle træer skal sikres mod fældning.
- Mere vild natur og mulighed for at beboere kan skabe vild natur i gaden.

Forudsætninger for udviklingen af byen

København er ved at være en udbygget by, hvor vi skal tænke på at bruge den ledige plads til det, som byen mangler.

Der er brug for, at vi har øje for, at udbygning med arbejdspladser øger behovet for boliger. Det er vigtigt at se på nye trends i befolkningsudviklingen. De tyder på at presset for nye boliger i København bliver mindre.

Selvom Lynetteholm sammen med den øvrige Østhavn præger diskussionen om Københavns udvikling, så er det ikke en del af kommuneplanstrategien – og den er ikke kun til diskussion. Man er allerede gået i gang med at fylde op til den. Østhavnen vil hvis den realiseres på flere måde være en dårlig byudvikling for København, og gøre skade. Der er bedre løsninger på byens udfordringer.

Byggeriet i den seneste planperiode har belastet både grønne og blå naturarealer hårdt – og har forværret byens dårlige udgangspunkt med hensyn grøn balance. Samtidig er de bolignære friarealer i de nye byggerier ofte små og af uhyre lav standard, og det øger behovet for offentlige grønne områder.

De grønne områder skal dække behovet for både natur og for fritidsaktiviteter. Naturen i kommunen er presset. Der er behov for tilvækst af såvel naturarealer samt tilvækst af

økologiske forbindelser for, at planter og dyr kan overleve. Dette behov skal nødvendigvis vægtes højere end ønsket om mere bebyggelse og infrastruktur.

Den udbyggede by

København har i flere epoker klaret en vækst ved udvidelse af Københavns areal. Det skete f.eks., da voldene faldt i slutningen af 1800 tallet og vi fik brokvarterne. Det skete også i 1901, da kommunerne rundt om København blev indlemmet i København, bl.a. Valby, Brønshøj og Sundbyerne. Dermed blev kommunens areal tre gange så stort. De næste 50-60 år blev disse arealer fyldt ud.

En markant del af København blev i den tid udlagt til industri og til havnefunktioner. I løbet af 80'erne begyndte industri- og havnefunktionerne at lukke ned. Det gav fra 90'erne mulighed for at omdanne store områder til nye funktioner. Det blev på en måde en ny udvidelse af København, ikke med arealer, men med ny by. Og det er mest blevet til boliger og kontorerhverv.

De sidste 30 år er de fleste af disse arealer blevet fyldt ud. De fleste af de resterende arealer er mere eller mindre blevet bragt i spil til byudvikling. Øresund er så også blevet bragt i spil med planerne om Lynetteholm.

Disse 30 års udfyldning har været en ret ensporet udvikling med boliger og kontorer. Nye blot lidt større grønne arealer har været fraværende. Der er på arealerne til de nye byområder ikke udlagt nye blot lidt større grønne arealer til natur, rekreation og idræt. Samtidig er der kommet mange flere indbyggere og dermed mange flere brugere til de grønne områder, der findes. Det giver stort pres på de grønne områder. Det har også givet konflikter mellem plads til natur og idræt. Begge disse bykvaliteter, bør der være plads til. Skulle københavnernes pr person have adgang til det samme areal grønt område som for 10 år siden skulle der udlægges ca. 400 ha grønne områder.

Der har ellers været flere åbenlyse muligheder gennem de sidste 30 år byudvikling. For større områder havde det f.eks. været oplagt at udlægge det meste af Enghave Brygge til en havnepark og forbinde den med godsbaneterrænet. Som et eksempel på et mindre grønt område havde det været oplagt at lave en stribe boldbaner i Carlsbergbyen langs Vester Fælled vej til både Vesterbro og den nye Carlsberg by.

Hertil kommer at det meste i de nye byområder er tæt, kompakt og højt. En del minder i tæthed om de brokvarterer som spekulanterne byggede i brokvartererne i slutningen af 1800 tallet og som vi som samfund med store omkostninger måtte rydde op i 70'erne og 80'erne. De nye byområder er i dominerende grad drevet af byudviklernes mål om indtjening.

I udviklingen af de nye byområder er plads til de nødvendige byfunktioner som skoler, institutioner, hjemløseboliger m.m. ofte kommet i anden række.

Ved at være udfyldt by

De muligheder for at bygge nyt på de tidligere industri- og havnegrunde, som København har haft de sidste 30 år, er ved at være udtømte. De fleste af arealerne er udbygget, og der er nu få områder der endnu ikke er bebygget. De få reserver findes i Ydre Nordhavn, Refshaleøen, Kløverparken, Godsbaneterrænet, og nordlige del af Sydhavnstippen. Det er derfor til at overskue hvad der er plads til.

Vi skal derfor prioritere at sikre plads til de funktioner i byen, der er kommet i underskud. Det er markant grønne områder – både store og små, men også andre nødvendige byfunktioner.

Behovet for boliger fremover

Det er sandsynligt, at der fremover vil være betydeligt mindre behov for nye boliger i København.

Prognoser og flyttemønstre viser, at boligbehovet København dæmpes. Der vil stadig være en befolkningsvækst. Ifølge Københavns kommunens statistiske kontor vil den de næste 10 år være på 4-6000 om året. De efterfølgende 15 år årligt 2500-3000. Det er langt fra de 10000 beboere som København årligt er vokset med de senestes ca. 10 år.

Boligbehovet har været præget af et efterslæb fra slutningen af 00'erne. I sidste halvdel af 10'erne kom der imidlertid markant gang i boligbyggeriet. Der har her i 20'erne igen været en nedgang, så det nu er ca. det halve i forhold til sidste halvdel af 10'erne. Uanset det omfangsrige byggeri de seneste ca. 10 år er priserne på boliger stadig høje.

Kommunes befolkningstal vil forsat stige, men det indebærer ikke nødvendigvis at behovet for flere boliger stiger. Det skyldes at der årligt vil være 10-11.000 nyfødte. De nyfødte udløser ikke behov for en selvstændig bolig her og nu. Fødselsraten er desuden faldet, svarende til årligt ca. 1000 færre nyfødte.

Det er flytninger, vandringer og dødsfald, der primært påvirker behovet for boliger. Det påvirkes også når familier skilles og når unge flytter hjemmefra. Befolkningsprognoserne mange år frem viser at flytninger (mellem kommuner), vandringer (til og fra udlandet) og dødsfald fremover vil medføre behov for færre boliger. Flytninger og vandringer vil de nærmeste ca. 5 år give en voksende fraflytning op til ca. 2000 netto (dvs. der flytter 2000 flere end der flytter til). Herefter vil fraflytningen stige til 3.000 til 4.500 (netto). Hertil kommer ca. 1500 boliger, der årligt bliver ledige på grund af dødsfald.

Det er blevet en almindelig trend, at familier flytter ud af København. Der flytter netto ca. 15.000 personer i 30'erne og 40'erne med deres børn ud af København. Det har i mange år været 10.000, men er de seneste år vokset. Det er udtryk for det samme, at over halvdelen af dem, der er flyttet til København, er flyttet efter 10 år og også at en tredjedel af alle børn, der er født i København, er flyttet inden de skal i skole.

Samlet set er København en by, hvor unge flytter ind og hvor mange flytter ud, når de har boet der nogle år. De unge, der flytter ind, kommer både fra andre kommuner og fra udlandet. Halvdelen af alle indvandrere er i 20'erne. Der flytter netto hver år ca. 10.000 unge til fra andre kommuner og ca. 2.500 fra udlandet. På det sidste er unges tilflytning blevet mindre.

Andre trend kan slå igennem med færre indbyggere i København som resultat. Det gælder f.eks. den voksende interesse for natur og grønne omgivelser. Voksende mulighed for at arbejde hjemme kan også vise sig at få stor betydning. Endelig skubber de høje boligpriser og den manglende udsigt til, at de også falder, til folks ønsker om at flytte fra København.

Styring af byudviklingen

DN ønsker byplanlægning

– og ikke snæversynet projektstyring af byudviklingen.

Byudviklingen i København er alt for meget præget af projektstyring med snævre interesser og ikke den afbalancering af funktioner, som der er nødvendige for at en by bliver en god by – og også en by hvor natur og klima får en fremtrædende rolle.

Der er i byudviklingen i København en meget ensidig fokusering på boligbyggeri, og i det stille også på etablering af arbejdspladser. Det sidste er ofte overset i debatten om København, men den store satsning på arbejdspladser og i høj grad kontorarbejdspladser, bidrager til at øge behovet for boliger.

Det kan illustreres med de planer man har for Østhavnen (som Lynetteholm er en del af). Her er der planer om 55.000 arbejdspladser og boliger til 66.000. (Disse 55.000 udgør sammen med deres børn ca. 66.000.) Tilsvarende for Nordhavn, hvor der også er en massiv udbygning af arbejdspladser. De fleste af de nye byområder er også blevet fyldt med arbejdspladser – hovedsageligt kontorarbejdspladser. En dæmpning af udbygningen med arbejdspladser vil dæmpe presset på boligmarkedet.

Der er brug for, at kommunen kritisk vurderer nødvendigheden af den store udbygning med kontorarbejdspladser og i høj grad også bidrager til at finde regionale løsninger, der også har klimavenlige placering af arbejdspladser.

Slut på pengegrisk projektstyring af byudviklingen

Udbygningen af nye byområder er i høj grad styret af investorerne og er mere en projektstyring end en byplanlægning, hvor hensyn til natur, klima og velvære prioriteres og afbalanceres.

Det indebærer at indtjening bliver et helt dominerende element i projektudviklingen. Det er i høj grad antallet af etagemeter der giver indtjening. Det ses tydeligt i den tæthed, der bygges med og hvor lidt plads, der sættes af til friarealer og i særdeleshed grønne områder. Der er endda sket udvikling hvor tætheden er blevet markant større. Hvor 5-6 etager for 20 år siden var normen, så er over 8-9 etager i dag normen og endda med steder med ekstra etager og med højhuse ind imellem.

Det er i høj grad et resultat af at kommunen *ikke* ved en god byplanlægning sætter sit præg på, hvordan områderne skal udvikle sig. Kommunen har i stedet har ladet investorernes projekter styre udviklingen.

Kommunen bør bruge kommuneplaner og lokalplaner til at sikre gode balancer i områder der bebygges og ikke blot lade dem være en afspejling af investorernes projekter. Der er i høj grad brug for at der sikres mere plads friarealer og grønne områder – til natur, rekreation og idræt. Der er også brug for at de nye bebyggelser får god plads til de nødvendige byfunktioner som skole, institutioner, idrætsanlæg o.l.

By&Havn

By&Havn er grundlæggende dannet for at skabe indtjening til den første metro. By&Havn fik i 2009 overdraget en gæld på ca. 13 mia. kr. fra Ørestadsselskabet, som det skulle skaffe kapital til ved grundsalg. Senere i 2014 blev By&Havn også pålagt at bidrage til finansiering af Nordhavnstunnelen, Nordhavnsmetroen og Sydhavnsmetroen med 7-10 mia. kr. By&Havn har stadig et to cifret milliard beløb i gæld.

Der er derfor brug for at kommunen får lettet By&Havn gældsbyrde. Der er også brug for at kommunen frikøber By&Havn for indtjeningskravene til byggeriet på Lærkesletten Amager Fælled og på Stejlepladsen i Sydhavnen.

København i regionen

København bør i mange tilfælde søge løsninger af opgaver på regionalt niveau. Det er en del af normal planlægning, og det har tidligere været en del af hele plansystemet – og med en samlet planlægning for hele regionen. De regionale løsninger er i stedet overladt til kommunerne og staten. Så længe der ikke er et regionalt organ bør kommunen søge løsninger sammen med de andre kommuner og evt. sammen med staten også.

Regionen har en grundstruktur som stammer tilbage fra Fingerplanen fra 1947. Den har stadig en god hovedstruktur for en byudvikling, der tilgodeser både klima og natur – og menneskevenlige bybygning.

Den indeholder en trafikstruktur med S-banen hvor kapaciteten let kan udvides og med en letbane i ring 3. Det giver basis for en byudvikling tæt ved bane, og samtidig en byudvikling med adgang til natur. Det giver grundlag for i højere grad beboerstyret bybygning og med mere menneskelige dimensioner end det vi indtil nu har set i København. En udvikling i omegnen vil lette presset på København og understøtte den udflytning af befolkningen fra København, der allerede er i gang.

Lynetteholm

Lynetteholm og den samlede Østhavn bør ikke etableres. Arealerne bør i stedet bruges til en grøn korridor.

Den samlede udbygning i Østhavnen, som Lynetteholm er en del af er på især to måder uheldig.

Den er et voldsomt indgreb i Øresund og dermed også i livsbetingelser Østersøen og så meget at det alene bør stoppe planerne for Lynetteholm.

Den har også en placering, der er dysfunktionel i forhold til den samlede by og regionen. Fingerplanen bygger på en struktur, som mindsker trafik igennem eksisterende by. Centrum er mest centrum i en halvcirkel med begrænset gennemkørende trafik. Lynetteholm trækker i stedet trafik ind gennem byen med sandsynlige kapacitetsproblemer. Prognoserne for trafikken gennem Nordhavnstunnellen udsiger allerede, at trafikken vil bryde sammen og medføre mere trafik gennem det øvrige København.

Planen forudsætter store investeringer i infrastruktur – metro og ringvej, og i voldsom udfyldning i Øresund. Den planlægges for 50 år og med aldeles stor usikkerhed.

Befolkningsprognoser er yderst usikre og reelt ikke valide. De forudsætter endda, at København får en større andel befolkningsudviklingen end kommunerne HT regionen uden for København, og dermed at den tager udvikling fra den øvrige HT regionen. Det er lige modsat den trend der nu er gældende, hvor mange flytter fra København og til omegnen.

Der er derfor stor risiko at opfyldningerne, hvis de gennemføres, kan komme til at ligge ubrugt hen.

Byudbygningen er bedre placeret som en del af Fingerplanen og kan etableres med mindre CO2 belastning og med bedre bæredygtig trafik sammenhæng i HT regionen. Klimasikringen

mod havstigninger kan laves med enkle løsninger i stedet for en stor opfyldning som Lynetteholm.

Byen til at leve i

Byen skal formes så man som menneske kan trives.

Byen skal være i menneskevenlige dimensioner. Når boligområder kommer over 4-5 etager, forsvinder de menneskelige dimensioner. Boligområder skal have gode grønne opholdsarealer. Områderne skal udformes, så sollyset kan nå ind i bebyggelserne. Bygninger til kontorer og andre erhverv skal holde sig inden for de almindelige tætheder, som kommuneplanen angiver.

Trafikken skal primært være gang, cykel og offentlig transport.

En by for mennesker er også en by god adgang til grønne områder og med store og åbne byrum, og med de nødvendige institutioner og med boliger, så alle har råd til en bolig i byen.

Det er vigtigt at værne om de åbne rum i byen og udvikle dem. Det åbne byrum ved banegraven ved Hovedbanen og Vesterport bør udvikles til attraktive åbne byrum, og med et grønt område på den nuværende Hammerichsgade.

Der bør i byen være plads til det fælles i byen - idræt, ophold, kultur, institutioner.

Plads til grønne områder og biodiversitet

Der er brug for plads til biodiversitet og byens borger har brug for plads til grønne områder.

Den strategi for biodiversitet som kommunen og DN har udarbejdet og kommunen har vedtaget sigter mod at fremme biodiversiteten i den fungerende by. Samtidig bygges der meget i København og der bygges så der ikke tages hensyn til, at der også skal være plads til grønne områder. Det bygges endog i grønne områder.

Biodiversitets strategien indeholder både en strategi og en handleplan med indsatser for både hvordan kommunen skal agere i de eksisterende bebyggelser og principper for nye bebyggelser. Strategien har fire tilgange: Bevare og forbedre den eksisterende biodiversitet, Skabe ny biodiversitet, Understøtte viden og uddannelse om natur og biodiversitet, Skabe frivillige fællesskaber om biodiversitet. Det er en stor styrke for udviklingen af biodiversiteten i København og også at kommunen i det seneste budget har sat 50 mio. kr. af til fremme af biodiversitet over de næste 4 år.

Biodiversitetsstrategien forholder sig ikke til hvorledes der sikres ny plads til udvikling af grønne områder og biodiversitet. Den indeholder heller ikke rammer, der kan beskytte grønne områder mod at blive bebygget. Det er således påfaldende, at Amager Fælled i strategien nævnes som et de to væsentligste områder for biodiversitet, og kommunen samtidig vil bebygge et 20 ha stort tvangsaffredet område til en daglig befolkning på ca. 6000 personer.

Det er derfor vigtigt, at kommunen bruger kommuneplanen til at lægge rammer for udbygning af grønne områder, og at kommunen så efterfølgende følger det op med lokalplaner og i mange tilfælde også med fredninger og med de nødvendige investeringer.

Kommunen har en målsætning om at der i boligområder højst bør være 500 m til et større grønt om på mindst 2 ha, og at der højst må være 300 m til et grønt område (uanset størrelse). Det er mål, der kan være gode til at vise situationen i København, men det er lidet operative mål og anviser ikke løsninger.

Der er i stedet brug for konkret at sætte fokus på de steder, hvor der er mulighed for at etablere et grønt område.

Mindre grønne områder i tætbyen

I tætbyen skal muligheder for at etablere nye grønne områder bruges, og i høj grad også muligheder for mindre områder. Det er brug for offentlige grønne områder tæt ved boligerne – både til rekreation og bevægelse – og også til spots der kan fremme biodiversiteten.

DN har sammen med DBU fremsendt nogle ideer til hvordan der må igangsættes en proces som kan identificere og prioritere arealer som gennem flersidig anvendelse kan imødekomme nogle af disse behov. En forudsætning er at arealerne allerede på kommuneplanniveau udpeges og reserveres til sådanne formål.

Kommunen bør derfor lave en screening af arealer hvor der kan etableres nye mindre grønne områder og samtidig vurdere mindre eksisterende grønne områder, kan forbedres og så de kan fungere med en flersidige anvendelse.

Nye større naturarealer

Der er forholdsvis få steder, hvor der er arealer til større nye naturarealer. Her bør plads til grønne områder og i høj grad til natur prioriteres højt.

Ydre Nordhavn er det markant største område og med et enormt potentiale. Der bør her reserveres plads til en naturpark på 100 ha, og et større naturområde, hvor der indlægges plads til aktiviteter, som boldspil og anden bevægelse, kultur som f.eks. en friluftscene og også mindre institutioner til børn, så de kan være tæt på naturen. Og et betydeligt areal til idræt.

Østamager med og fra Refshaleøen og ned til Kløverparken rummer muligheder for grønne områder, som bør realiseres. *Godsbaneterrænet* bør mindst have et samlet grønt område på 20 ha. Den nordlige del af Sydhavnstippen bør reserveres til naturområde.

Disse arealer bør i kommuneplanen reserveres til grønne områder.

Grønne områder i byudviklingsområder og eksisterende by

De nye bydele i byudviklingsområderne bør have større grønne områder end der lægges op til

De nye bydele skal forsynes med parker som både kan imødekomme stadigt voksende rekreative behov og behov for at bynaturen kan fungere. Her må der opereres med parker af samme størrelsesordenen som for eksempel Fælledparken på 59 ha. Det betyder at langt større arealer skal udlægges. Et mål kunne være at mindst 25% af alle nye bydele skal være grønne offentligt tilgængelige områder. De 6 nye parker/grønne områder, der nævnes på side 78, skal afgrænses på baggrund af disse bemærkninger og indgå i den reviderede kommuneplan.

I afsnittet Grønne områder (side 76) står følgende: " Nye grønne områder og friarealer, i såvel den eksisterende by som i byudviklingsområderne, skal derfor udvikles, så de bidrager til at højne biodiversiteten bedst muligt. Dette skal ske under hensyntagen til, at områderne også skal give rum for forskellige rekreative anvendelser, herunder bidrage til opnåelse af fysisk og mental sundhed og trivsel for københavnernes og håndtere eventuelle utilsigtede konsekvenser for sundheden ". Denne formulering og de ambitioner der umiddelbart kan læses heraf, er vi helt enige i.

Måden at realisere det er dog meget sparsom (side 77) idet det tænkes konkretiseret, ved at der højst skal være 500 meters gangafstand fra boliger til et grønt område på mindst 2 ha, og at man i de nye bydele tænker sig at samle den enkelte bebyggelses friarealer til en "park" på

nogle få ha som på Grønttorvet. Med den kommende park, der planlægges for på Godsbaneterrænet, må vi konstatere at målet simpelthen er sat alt for lavt!

Ikke nedlægge grønne områder

Det bør være kommunens politik, at grønne områder *ikke* nedlægges. De steder hvor, der er planer om det bør de stoppes. Det sidste gælder ikke mindst planerne for bebyggelse på Stejlepladsen i Fiskerhaven, Lærkesletten på Amager Fælled, Emdrupgårds Have og Søborggårds Have. De to første områder er tvangsaffredet ved lov og bør genfredes.

Som princip bør kommunen beskytte de fleste af de lidt større grønne områder med fredning. Det vil sikre dem som grønne områder under de gennem tiderne mange skiftende rammer områder skal fungere i.

Grønne forbindelser

Grønne forbindelser er vigtige både for biodiversiteten og for rekreation. Det kan imidlertid være svære at etablere i en eksisterende by. Det kræver derfor en særlig indsats.

Der er brug for at de nødvendige grønne forbindelser i biodiversitetsstrategien italesættes i kommuneplanstrategien og konkret udpeges i forbindelse med det kommende kommuneplanarbejde.

I forbindelse med konkretiseringen af de enkelte grønne forbindelser vil det være nødvendigt at identificere eksisterende små og større grønne områder, ofte områder, som ikke er beskyttet for eksempel af naturbeskyttelsesloven, sådan at disse bliver udpeget i kommuneplanens hovedstruktur og i rammedelen bliver beskyttet som offentlige grønne områder (O1 områder). I den efterfølgende realisering af biodiversitetsstrategiens grønne forbindelser konkretiseres disse områder yderligere, ligesom der tages stilling til en fremtidig fredning i henhold til naturbeskyttelsesloven.

Grønne gaderum

Gader bør omdannes til grønne gaderum.

Kommunen skal udpege de veje der ikke mere tjener deres formål pga. senere reguleringer (nedlægninger, ensretninger, blinde mm.) og indlede indskrænkninger af vejprofiler ved optagning af asfalt og indretning til lommeparker plantning af gadetræer eller indretning af rekreative og sportslige byrum, f.eks. kan dele af Grøndals Parkvej, som problemløst kan tillægges parken. Lersø Park Alle rummer også potentialer. Det er i forvejen en Alle med en del grønne flader.

Kommunen kan gøre det for de offentlige veje, men man også i samarbejde med grundejerne lave det for private veje.

Åbne vandløb

Kommunen bør derfor arbejde for at åbne rørlagte vandløb og forbedre de allerede åbne. Åbent rindende vand spiller en vigtig rolle for biodiversiteten og har en stor rekreativ værdi.

Kommunen har allerede et godt projekt for Harrestrup Å. Ladegårdsåen bør åbnes. Grøndalåen fra Ålekistevej til Borups Allé bør frilægges. Forbedringer for mindre løb kan også give ekstra værdi, som f.eks. Søborghus Rende

Fredninger

Store og mellemstore grønne områder bør fredes.

En stor del af kommunens parker og grønne områder er fredede, men der er fortsat en del der bør fredes for at sikre dem som grønne områder. Det gælder kirkegården, som f.eks. Bispebjerg Kirkegaard. De er også rundt om i byen grønne områder i forskellig størrelse som bør sikres bevaret gennem fredning. Det gælder f.eks. Søgårds Haven og Emdrupborgs Have.

Fredning af gamle træer

Kommunen bør ved en temalokalplan sikre at gamle træer på offentlige og private arealer ikke fældes. De gamle træer er væsentlige for biodiversiteten.

Mere vild natur

Den grønne pleje skal være mere ekstensiv. Vilde rabatter, grønne områder og parker skal i stor udstrækning give plads til at naturen udvikler på egne præmisser, hvilket også anses at give en drift besparelse.

I de tætteste dele af byen skal beboere gives gode rammer for efter forudgående plan at begrønne gade og selv kunne deltage i både planlægningen og i arbejdet. Det kan være større plantekummer til begrønning og plantning af træer (godt eksempel: Dybbølsgade). Beboernes deltagelse giver en lokal forankring og medejerskab, der er vigtig også for den efterfølgende drift og miljøet gaden.

Appendiks – Hvad har vi

I biodiversitetsstrategien er det et mål at mindst 30 pct. af Københavns areal skal være udlagt til offentligt tilgængelige grønne områder. I strategien er det angivet at der i dag er 25 pct offentligt tilgængelige grønne områder. I kommuneplanstrategien er der angivet at København har 29 pct. Disse forskelle må stamme fra forskellige måder at registrere på. Indtil videre vil vi anset den som er lavet i forbindelse med biodiversitetsstrategien som den mest relevante.

Forskellige opgørelser

TMFs analyse af behovet for store og mellemstore grønne områder er nyttig læsning, baseret på et stort datamateriale. Fokus er på at opstille konkrete mål for 'let adgang' til grønne og blå områder af 'høj kvalitet'. Der undersøges afstandskriterier fra 300m til 1000m, dækningsgrader vises på kort, og der sammenlignes med andre storbyers tilgængelighedsnormer til grønne områder.

Under halvdelen af de københavnske boliger har grønne områder (over 2 ha) inden for 300 m's afstand øges denne afstand til 500 m, er knap ¼ af boligerne dækket. De offentlige grønne områder opgøres til 2.200 ha, svarende til 36 m²/indb. i 2013 (og i dag ca. 30 m²/indb.)

Alt i alt pæne tal, men problemet er kvaliteten af disse geodata. Således er der betydelig forskel på kommunens og Danmarks Statistiks arealopgørelser, hvor sidstnævntes tal for parker, sport o.a. rekreativ anvendelse i 2018 viser 17 m² pr. indbygger.

Ser man på tidligere opgørelser, f.eks. i de tidligere kommuneplaner, er billedet også meget broget. I 1989 skulle der være 625 ha parker, 13 m²/indb, hvorefter det i 1993 er vokset til 49 m²/indb. Det skyldes at nu er både Vestamager, søer, kolonihaver, idræt og kirkegårde medregnet. I samme opgørelse ses, at brokvartererne har en meget lav dækning fra 3-5 m² – i en anden opgørelse er der målt helt ned til 1,8 m². Det er i disse år man begynder at tale om 'byøkologi' som et nyt tryllemiddel, der kunne løse arealmanglen.

I de følgende kommuneplaner forsvinder disse oplysninger, til fordel for vækstscenarier for byggeri, trafik og befolkning.

I 2018-analysen tales om det voksende behov for grønne arealer på 400 ha på grund af befolkningsvæksten, hvis normen på 36 m² pr indb. skal fastholdes. Desuden refereres KKs mål om at plante 100.000 nye gadetræer inden 2025.

2018-Rapporten slutter med en række gode anbefalinger til Kommuneplan 2019. De blev ikke fulgt i nævneværdigt omfang og der er stadig relevante.

Fokus på naturens vilkår

Der er dog en afgørende mangel ved både kommunens og TMFs behandling af de grønne (og blå) arealer: Synspunkterne er udpræget 'brugerorienterede' – det handler om rekreativ brug, om trafikal tilgængelighed, og om at 75 % skal opleve København som en 'grøn by'.

Der er brug for et stærkere fokus på naturens vilkår i byen. Københavns kommune skal som minimum følge nationale og internationale forpligtelser om natur – i en periode hvor kommunale beslutninger fører til naturudryddelser som i Kalvebodkilen. Og samtidig sker der en reduktion af antallet af biotoper og af deres diversitet – udviklende sig til en biotop-isolering, som truer arters overlevelse.

Der er behov for et biologisk baseline-studie, som grundlag for fremtidig overvågning af naturtilstanden for både dyr og planter.

Der er behov for skærpet opmærksomhed på geodata vedrørende de ubebyggede arealer. Tilsyneladende sker indberetninger på et ufagligt/ukvalificeret grundlag (det samme sker med BBR), og anvendelsen og sammenligningen af arealopgørelserne over tid har derfor en betydelig usikkerhed.

I en landsplan-rapport fra 1983, Naturressourcerne i Danmark, anbefales det at betragte friarealerne som ressourcer under følgende overskrifter: - levesteder for dyr og planter – rekreation, naturoplevelser, leg og motion – dyrkning af afgrøder – kilde til kundskab og forståelse for økologiske sammenhænge – strukturerende element i byen – basis for den urbane hydrologi – klimaskærm – recipienter for vand og luft.

Studier siden da har yderligere belyst naturens betydning for befolkningens helbred og velbefindende.